

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Frid. Adolphi Lampe S. S. Theol. Doct. Ej. Et Hist. Eccl.
Professoris Ordinarii, Delineatio Theologiæ Activæ**

Lampe, Friedrich Adolph

Herbornæ Nassaviorvm, 1728

Caput I. De officiis, quae tanquam praeparatoria ad Conversionem
spectari possunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-28501

THEOLOGIAE ACTIVÆ

LIBER SECUNDUS,

Specialiorem singulorum officio-
rum secundum *ordinem Operis*
Gratie spectatorum delineatio-
nem exhibens.

CAPUT PRIMVM.

De officiis, quæ tanquam præpa-
ratoria ad Conversionem spe-
ctari possunt.

SUMMARIUM.

- I. *In genere post transitionem* §. 1. 2. de diversitate
Conversionis quoad prima ejus initia agi-
tur 3—7.
 - A. *In conversione* extraordinaria 3, 4.
 - B. *In Conversione* ordinaria 5—7.

II. Offi-

II. Officia *ad initium* Conversionis ordinariæ *spetantia* enumerantur 8---36.

A. *Quæ cuicumque peccatori inconverso inculcari debent* 8---19.

1. *Omnia* postulata Fœderis operum 8.

2. *Illæ officia*, quæ subservire ejus Conversioni possunt 9---19. *Ubi*

a. *Cautela* præmittitur 9.

b. *Officia ipsa* enumerantur 10---19.

a. *Exploratio* sui ipsius 10---12.

β. *Agnitio* miseræ 13.

γ. *Persuasio* de necessitate conversionis 14---19.

z. *Argumenta* eo facientia 14.

3. *Effugiorum solutio* 15---19. *quorum*

a. *Indoles* describitur 15.

b. *Varie classes* recensentur 16---19.

a. *Generalia* 16---18.

b. *Specialia* 19.

B. *Quæ peccatori convicto commendanda sunt* 20---36.

1. *Impedimentorum remotio* 20---32. *qualia sunt*

a. *Procrastinatio* Conversionis 20---24.

b. *Timor* de frustraneo Conversionis conatu 25---27.

c. *Vana persuasio*, quod quis jam conversus sit 28---32.

a. *Varia fundamenta* ejus indicantur 28.

β. *Singula* subruuntur 29---32.

2. *Mediorum*, quæ salutaria esse possunt, impendium 33---36.

I 5

a. Ver-

- a. Verbi Dei consideratio 33.
- b. Preces 34.
- c. Peccatorum crassiorum intermissio 35.
- d. Conversatio cum piis 36.

I.

Post *fundamenta generalia* quorumcunque officiorum absque circumstantiarum respectu spectatorum jacta, in altum provehimur, variorum secundum circumstantiarum maximam diversitatem discrimina ex ordine ita contemplaturi, ut totam *Novi Hominis* actuositatem a primo vitæ spiritualis *initio*, usque ad ejus *consummationem* gradatim progredientem continuo filo deducamus.

II. Potissimam hic primamque diversitatem nobis exhibet, ipsa *Statuum moralium*, in quos omne mortalium genus diremtum est; *Peccati* scilicet & *Gratiæ* secundum dicta lib. 1. cap. 3. & 4. differentia. Cum igitur *Status peccati* & universalior & ordine temporis prior semper sit, ab *officiis* homini in Statu peccati adhuc versanti incumbentibus aut saltem inculcandis initium faciendum erit.

III. Ne autem in ipso limine impingamus, primo omnium observamus *initia* ipsa *Conversionis* adeoque & actuositatis novæ vitæ diversimode se habere. Dantur enim *primo* quædam *Conversiones extraordinaria*, quæ pro *miraculis* Regni Gratiæ haberi possunt, & in quarum dispensatione libertas Dei revelatur.

IV. Præterea sunt, qui a prima infantia, Pl.

LXXI. 5. quin in ipso *utero matris* Luc. I. 15. semen regenerationis acceperunt, atque eapropter *sancti* sunt I. Cor. VII. 14. non mera *sanctitate* externa ac relativa, sed & interne infusa ac producta, per quam ita mature a jugo carnis sunt liberati, ut neque reminisci queant, quod unquam illi fuerint impliciti, neque præparatio ad Conversionem in iis locum habuerit, neque adeo partes gradusque ejus in illis ita ut in adultis distingui queant. Verum has quoque inter *extraordinarias* Dei vias licet adnumerare.

V. Denique nec uniformis eorum Conversio est, qui per *ordinariam vocationem* in annis discretionis convertuntur. Nam & sapientia Dei varie hic ludit, & dispositio in illis, qui convertuntur, diversa facit, ut multa *obscuritate* initia operis Domini aliquando sint involuta; unde fit, ut *partes gradusque* ejus non tam distincte animadvertantur, quamvis implicite in quacunque Conversione contineantur.

VI. Cum autem Theologia *Activa* circa agenda potissimum occupetur, & de *officiis* tractet, quæ Evangelium præscribit, adeoque supponat tales, qui eorum percipiendorum atque implendorum capaces sunt, hinc illæ officiorum differentia hic proprie a nobis sunt excutiendæ, quæ concernunt tales, qui *ordinariam* ad vitam viam addiscere possunt, & cupiunt; ut eo magis in promptu sit Ministro Evangelii, quid respondere debeat ad quæstionem, quam prima salutis cura exprimit: *Quid faciemus?* Act. II, 37. *Quid me oportet facere, ut servem?*

ver? Act. xvi. 30. Confer Matth. xix. 16. Act. ix. 6. x. 6.

VII. Statum corruptum porro Lib. 1. cap. 3. §. 17. sq. distinximus in statum *securitatis & convictionis*. Duplex inde nascitur officiorum classis. Quædam ad *utramque* classem, quædam ad *posteriorem* solum pertinent.

VIII. Officia cuicumque irrogenito incumben-
tia partim *debitorum*, quæ Lex severe ab illis exigit, partim *mediorum* quodammodo *præparantium* ad Statum Gratiaë instar habent.

IX. Ut *ὀφειλήματα* seu *debita* peccatoris uniuscujusque considerari possunt omnia *postulata Fœderis operum*, cujus vinculis tenetur, quamdiu creatura est, multoque magis, quamdiu beneficiis longanimitatis Dei gaudet.

X. Ab his distinguimus *officia*, quæ sano sensu *præparantia* ad statum gratiaë dici possunt: non quasi per se sint *efficacia* aut *universalia*. Nam & frustra quidam in illis versantur, & plurimi absque illis convertuntur. Nihilominus recte inculcantur, tum quia Spiritus sanctus illis aliquando utitur ad salutem peccatoris, tum quia peccator ad illa præstanda obligatus est. Nam

(a) Hoc sibi ipsi debet, ut nihil inexpertum prætermittat, cujus medio ex summæ infelicitatis barathro eniti possit.

(b) Præterea certa ratione a peccatore, quatenus non fungus aut lapis est, præstari possunt.

XI. Primum officium est *Exploratio sui ipsius* in eum finem, ut constet, in quonam *Statu*, *Corruptionis*, an Gratiaë? aliquis degat. Zeph. 11. 1. *Perscrutamini vos & perscrutamini vos, o gens, quæ*

que expers est desiderii. Duplicata officii hujus inculcatio indicat:

(1) Quod difficillime peccator ad eam permoveatur, qui est a natura *lucifuga* Joh. 111. 20.

(2) Quod propter spissam caliginem, quæ mentem peccatoris obnubilat, *attentio*, *mora*, nec non *reperitio inquisitionis* requiratur.

(3) Quod necessitas summa iucumbat, hoc scrutinium non solum instituendi, sed etiam accelerandi. Necessitatem hanc ostendit:

(a) Magnitudo *miseria*, quæ cum Statu corruptionis est connexa secundum Lib. I. cap. 3.

(b) *Præsumptio* de tali, qui aut *numquam*, aut *obiter* de statu suo cogitavit, quod adhuc in Regno tenebrarum vivat, non solum propter paucitatem electorum, sed etiam, quoniam propriæ salutis adeo turpiter incurius hæctenus fuit.

XII. Ad examen hoc instituendum requiruntur *Criteria* non solum *certa* secundum Lydium Legis divinæ lapidem, sed etiam *ad captum* peccatoris accommodata, adeoque *pauca*, *simplicia*, *clara*, qualia facile & differentia inter Statum naturæ & gratiæ & tenor Legis Evangelicæ subministrat, & quæ inter istud eminent, *quod nemo in Regnum Dei ex Regno tenebrarum transiverit, nisi qui Gloriam Dei extremi Finis, Summique Boni loco habeat.*

XIII. Alterum officium est *Agnitio miseria*. *Agnosce, quid feceris!* Jerem. 11. 23. Illa agnitio comprehendit.

(1) Convictionem de ipso peccato Jerem. 111. 8. idque secundum omnem sceditatem suam.

(2) Convictionem de *maledictione*, sub qua propter

propter peccatum homo a natura jacet Apoc. III. 17. Luc. xv. 17.

(3) Convictionem de totali *impotentia* ad emergendum ex illa miseria.

XIV. Hinc tertio oriri debet *Persasio de necessitate Conversionis* Pf. I. 22. 23. ad quam excitandam *argumenta stringentia* sunt expendenda. Licet autem illorum magnum cumulum tam ratio, quam Scriptura subministret, apud induratum tamen peccatorem atque Philatiæ perversæ catenis vinctum nullum est efficacius, quam quod periculum æternæ damnationis præstat, cujus ea propter tum *certitudo*, tum *gravitas*, tum *propinquitas*, tum *æternitas* probe penitari debet.

XV. Verum hic cuneus, ut durissimus, effectu omni carebit, nisi *effugia* contra necessitatem Conversionis, saltem talis, quæ in Evangelio describitur, præscindantur, quorum triplici ære pectus peccatoris est munitum. Semper enim *querit ratiocinia multa* Eccl. v 11. 30. sive ut a conscientia suæ morsibus se liberet *παρὰλογίζομεν* ἑαυτὸν *per periculosum sophisma sibi ipsi illudens* Jac. 1. 22. Gal. v 1. 3. sive ut contra rectiora monentes se defendat.

XVI. Ad duas classes hæc *effugia* referimus. Sunt enim aut *generalia* aut *specialia*. Priora constant *ratiunculis* speciosis ac detorsione Scripturæ sacræ & *dogmatum* fidei incrustatis 2. Petr. III. 16. quæ aut ad *extenuandam* miseriam *Status peccati*, aut ad *elidendum* verum de *Statu gratiæ* conceptum faciunt.

XVII. Effugia *vane ratiocinationis*, quibus *miseriæ* magnitudo impugnatur, petita sunt:

(1) Ab

(1) Ab ipso Deo & sigillatim:

(a) Ab ejus *miseriordia*, quæ cum peccatore tam *rigide* non ager, ac Lex comminatur.

(b) Ab ejus *bonitate*, qua usum rerum ad vitana præsentem pertinentium indulgit, quam in rem detorquentur dicta quædam, potissimum in Ecclesiastice Cap. 11. 24. 25. 111. 12. 13. 22. v. 17. 18. viii. 15. ix. 7. quæ vitæ voluptariæ favere videntur. Additur Oeconomia Veteris Testamenti, quasi in illa Deus Israelitis genio suo indulgere in cultu ejus permiserit.

(c) Ab ejus efficaci *voluntate & decreto*, quo homines corruptos produxit, tentationes immitit, peccatis utitur, ut homines humiliet, & gratiam faciat, adeoque tantum non ipse peccati author est.

(d) Ab ejus *gloria*, quæ per peccata promoveatur Rom. v. 20. *Ubi amplificatum est peccatum, ibi superabundavit gratia.* 2. Cor. xii. 9. *Gloriabor in infirmitatibus meis.*

(e) A *providentia divina*, quæ non sit censenda singula etiam minstrissima observare, quoniam alioquin tanta confusio in rebus humanis non occurteret.

(f) A *merito Christi*, quo pro omnibus peccatis, etiam atrocissimis satisfecit, quodque cæco impetu sibi applicant, præsertim, qui pro omnibus hominibus mortuum esse putant.

(2) A *natura peccati & Status corruptionis.*

(a) Illum esse *universalem*. Neminem vivere a crimine liberum. Id ipsam Scripturam Psalm. xiv. 3. docere. *Quare neminem salvandum fore,*
aut

aut saltem *paucissimos*, si quisquis peccet, damnandus esset.

(b) Cavendum esse a temerario iudicio Matth. VII. 1. *Cor posse bonum esse*, quamvis externa quædam facta sint peccaminosa.

(c) Adduntur variæ circumstantiæ, quæ *folia ficulnea* præstant ad singularum actionum malorum fœditatem abstergendam, aut saltem *peccata in peccatilla* convertenda; ex. gr. defuisse malam intentionem; Satanam, aliosve seduxisse; alios multo enormius peccare; consuetudinem ita esse receptam; in tali vitæ conditione id esse inevitabile &c.

XVIII. Ad *obscurandum* verum de *Statu Gratiæ conceptum* varia faciunt ratiocinia, quibus *odium lucis* eousque se confortat, ut vel hæreseos, aut ad minimum *superbiæ*, stigma illis inurere tentet, qui saniora urgent. Ea fini prætendunt:

(1) Quod via ad vitam, quæ in Evangelio præscripta est, sit *contra rationem*, quoniam ita horrida & aspera est, ut quis seipsum deberet odio habere, qui eam vellet inflectere.

(2) Quod *impossibile* sit eam calcare; quæ *impossibilitas* defenditur:

(a) Per doctrinam Scripturæ probantis, neminem posse in hac vita perfectum esse.

(b) Per dicta exserte id ponentia Matth. XXVI. 41. *Spiritus est promptus, sed caro est infirma.* Rom. VII. 18. *velle adest mihi, sed ut, quod bonum est, efficiam, non assequor.* Prov. XXIV. 16. *septies cadit justus.*

(c) Per lapsus Sanctorum, Noachi, Lothi, Davidis, Salomonis, Petri & similes.

(3) Quod

(3) Quod *fas non sit* adeo *præcise* angustam viam inculcare aut tenere.

(a) Id velle directe loca Scripturæ Eccles. v. 11. 16. *Ne esto nimium justus.* Rom. xiv. 22. *Beatus est, qui non condemnat seipsum in eo, quod approbat.*

(b) Id confirmare Paulum exemplo suo 1. Cor. ix. 2. *Omnibus factus sum omnia.*

(c) Idem requirere libertatem Novi Testamenti, in quo *puris omnia pura sint* Tit. i. 15.

(4) Quod detur alia via planior ac facilior ad salutem, quam prætendunt consistere aut in externa professione Christianismi, quo referunt frequentationem cœtuum, usum Sacramentorum &c. aut in *fide* abstracte a conversione considerata, quam censent aut historico assensu, aut cœca fiducia absolvi. Quin doctrina Pauli, quod homo *justificetur absque operibus Legis* Rom. iii. 28. in hunc sensum rapitur.

XIX. Accedunt *effugia* magis *specialia* pro variis circumstantiis, in quibus quidam sunt positi, & per quas se dispensatos a Conversione sincera esse censent. Sic

(1) Quoad diversam vitæ *conditionem spectantes* prætendunt, quod se contemtibiles, reddituri sint, *tenuiores*, quod pani lucrando inepti sint futuri, si viam hanc angustam ingrederentur.

(2) Quoad diversam *etatem juventutem* gaudio destinatam esse tricantur, severiorem vitam viros ac senes decere; ubi *senectus* advenit, illam incommodam plane ad novam vitæ rationem esse clamatur.

XX. Illi autem, cui effugia hæc eousque extorta

torta sunt, ut & miseriam suam & necessitatem Conversionis agnoscat, incumbit, quantum rationali creaturæ per naturæ vires licet, sub spe divini auxilii, *Impedimenta* suæ Conversionis removere, & certa quædam *Media* ad eam promovendam usurpare. Nam quemadmodum hoc conanti Gratia divina non deerit, cum ipse hic conatus, quando cum aliqua sinceritate est conjunctus, jam pro quodam impulsu appropinquantis Spiritus sancti habendus sit; ita, qui id plane negligit, nullam excusationis umbram coram Deo habet, quoniam seipsum *salutis incurium* Hebr. 11. 3. & *vita æterna indignum* Act. xiii. 46. declarat.

XXI. Inter *Impedimenta removenda* præcipuum locum obtinet *Conversionis supina procrastinatio*, natum in genere ex *somno securitatis* Lib. 1. cap. 3. §. 18. descriptæ, tum potissimum ex *spe*, quam multi repositam habent in gratia Dei, per quam vel in ultimo vitæ articulo se adhuc convertendos esse confidunt. Hinc *acceleratio* Conversionis impense commendatur Ps. xc. 7. Jes. lv. 6. Jer. xiii. 16. Zeph. ii. 2. Luc. xix. 41. variisque argumentis tam a parte Dei, quam hominis urgetur.

XXII. Argumenta, quæ eam urgent a parte Dei, sunt.

(1) Quod ipsi *tota vita* debeatur.

(2) Quod admiranda sit ejus *longanimitas* ac patientia, quæ *tandem* peccatorem tulit, adeoque ulterius *laccessenda* non est Rom. 11. 4.

(3) Quod turpissima sit *ingratitude*, in Bono tam immenso per Evangelium oblato absque hæ-

fitra-

sitatione arripiendo moras velle neĉtere.

(4) Quod Deo gratissimum sit *florem atatis* ac virium ipsi consecrare Eccl. xii. 3.

(5) Quod Deus rarissime peccatores atate *proveciores* convertere soleat Jes. l. xv. 20.

XXIII. *A parte nostri* obligati sumus ad *matu-
randum* in Regnum Dei transitum:

(1) Quoniam *stolidum* est, in rebus nihili ætatem viresque prodigere, rem autem maximi momenti identidem *in crastinum* differre.

(2) Quoniam maximi *fructus* ex Conversione accelerata fluunt, per quam & de sinceritate ejus certius constabit, & major aderit in suscipiendo jugo Domini aptitudo, & aliis exemplo suo præluendi eosque Christo lucrandi gratior obtinget opportunitas.

(3) Quoniam, quo diutius Conversio differatur, eo magis *periculum* peccatoris accrescit. Crescente enim peccatorum cum singulis momentis mensura, accrescit judicii gravitas, ac spes Conversionis cum adaucto per frequentes actus atque obfirmato habitu decrescit.

(4) Quoniam nihil *vanius* est illa *spe conversionis* in futurum, qua peccator se demulcet.

XXIV. Nolim tamen *vanitatem* hujus *spei* ex *moralis* quadam Conversionis *impossibilitate* in extremo vitæ simpliciter deducere. Sufficit enim

(1) Quod illa in promissionibus divinis nullum fundamentum habeat.

(2) Quod ipsa illa spes iram Dei juste provocet, quoniam ex odio ejus oritur atque longanimitate ejus ad securitatem in peccando abutitur.

(3) Quod via non solum brevissima, sed etiam terminus plane *incertus* sit, quo elapso nullus pœnitentiæ superstes erit locus.

(4) Quod *mortis genus* tale possit esse, ut nullum Conversioni sinceræ spatium relinquat Eccl. 1X. 12.

(5) Quod difficillimum sit dijudicatu, an *pœnitentia sera sincera* sit.

(6) Quod seræ in articulo mortis conversionis unicum tantum exemplum suppetat, & hoc ipsum exceptionibus quibusdam subjectum, latronis nempe in cruce conversi Luc. XXI. 11.

XXV. Contrarium huic est impedimentum alterum, *timor* nempe *de frustraneo se convertendi conatu*, cujus causæ variæ distingui possunt, non solum *externæ*, temperamentum *melancholicum*, atque circa id in suam rem dirigendum actuosus *Diabolus*, sed etiam *internæ*. Huc referri possunt

(1) *Conscientia male concupiscentiæ* dominium ita plenum in voluntatem hactenus exercentis, ut ab illius catenis peccator sentiat se solvi nolle, quin potius nihil impensius in secreto cordis optare, quam ut illius desideria implere possit.

(2) *Detorsio doctrinæ orthodoxæ de æterna electione & impotentia carnis* in sensum perversum, sive illa fiat *hypocritice*, ut prætextum tantum peccator inveniatur, sive *sincere* per ignorantiam, astum Diaboli, & attentionis defectum.

(3) *Falsa conclusio*, quæ ex atrocitate peccati nequitur, quasi illa ita modum excedat, ut nulla remissio ac præcipue ejus *diuturnitate in genere*, aut ex certo quodam *enormi facinore* nequitur, quale

erat

erat Caini Gen. IV. 13. & Francisci Spire, aliorumque, qui peccati contra Spiritum sanctum se reos esse censent. Hoc gurgite aliquando ipsos vere fideles ferme absorberi, infra in lucta eorum ostendemus.

XXVI. Ad hunc *timorem* dispellendum prudentia singularis requiritur, ne in oppositum barathrum *vana spei* incidendi novam ansam peccator accipiat. In genere observari debet, de frustraneo conatu non constare, antequam experimentum sit sumtum: contrarium spondere Evangelii generalem, suavissimamque invitationem: etiam si conatus posset irritus reddi, nihil tamen noxæ inde timendum esse; causas hujus effugii bene examinandas, terrores melancholicos tanquam plane irracionales vilipendendos; mendaciis Diaboli autem non præstandam, cæteras autem rationibus sufficientibus oppugnandas esse.

XXVII. Circa has rationes discrimen adhibendum.

(1) Ubi ex modo enumeratis *caussis prima* prævalet, ibi hæc argumenta minime omnium valebunt. Peccator, quamdiu tanta malitia ei dominatur, illorum non est capax. Nec volenti fit injuria.

(2) In *casu altero* ostendendum, quod illegitimæ ex adductis dogmatibus consequentiæ nechtantur.

(3) In *casu tertio* tenendum, tum quod exceptiones ejusmodi maximam partem fiant præter Scripturam, tum quod officium amoris, quo nobis ipsis obstricti sumus, a nobis exigit, ne

nobis absque fonticis clarisque rationibus *pro-*
catum aliquod *irremissibile* tribuamus, æque ac
omnes falsæ spei blanditias effugere obstricti era-
mus.

XXVIII. Noxium quam maxime impedimen-
tum tertio loco præstat illa *inanis persuasio*, qua
multi sibi illudunt, putantes, *quod jam actu con-*
versi sint. Huic potissimum expositi sunt, qui

(1) Aut *externum* qualemcunque Ecclesiæ com-
munionem transitum per Baptismum, educatio-
nem, nec non sponsonem in usu S. Cœnæ susce-
ptam Luc. xiiii. 26. 27.

(2) Aut *vitam* moraliter *honestam*, nullique
crimini obnoxiam, quod in oculos incurrit Luc.
xviiii. 11. 12.

(3) Aut ad summum *motus* quosdam in *consci-*
entia aliquando excitatos, eorumque sequelas, qua
Conversio spuria dici possunt, pro indiciis Conver-
sionis habent.

XXIX. Hisce omnibus non solum in genere
commendatum esse debet, ut *criteria*, quorum §.
9. mentio est injecta, profundius ruminent, & ex-
amen secundum illa propter præsentissimum de-
ceptionis periculum duplicent, sed etiam singulis
separatim commonstratu integrum est, quomodo
in *arena adificent.*

XXX. Priori ergo classi incumbit perpen-
dere,

(1) Quod nulla *prærogativa* ad *externam* Ec-
clesiæ communionem pertinens ad salutem suffici-
at, veluti ex Judæorum rejectione evidentissime
elucescit.

(2) Quod multo minor gloriationis in hac
com-

communione anfa suppetat in Novo Testamento,
in quo omne *foedus externum* evanuit.

(3) Quod omnia, in quibus gloriatur, non-
nisi *Media ad salutem* sint, quæ in plerisque *abs-*
que efficacia esse experientia docet.

(4) Quod eorum periculum longe gravius
sit, qui in his bonis gloriatur, nullosque nihilo-
minus gratitudinis fructus ferunt.

XXXI. Altera species hominum honestatem
vitæ majorem præ se ferentium difficillime omni-
um corrigitur. Et tamen quam falso nitantur
fundamento, constat

(1) Ex Scripturæ testimonio Luc. XIII. 24.
Matth. v. 20. 46. 47. XIX. 20--22.

(2) Ex *perverso scopo*, quem illi, qui in hoc
vitæ genere excellunt, sibi præfixum habent, qui,
si non vanum inter homines nomen, saltem fa-
lus imaginaria absque glorificatione Dei intenta
esse solet.

(3) Ex eo, quod primaria officia veræ pieta-
tis, qualia potissimum sunt, quæ ad internum
cum Deo commercium & cum primis peccati
motibus certamen pertinent, illis desint.

(4) Ex collatione *gentilium*, quin externæ
virtutis atque honestatis in quavis religione se-
ctatorum.

(5) Ex *tristi eventu*, subitaque in pejus mu-
tatione, per quam sæpe providentia divina pro-
bat, qualemcunque illam probitatis speciem ra-
dicem veram non habuisse 2. Petr. II. 20.
-- 22.

XXXII. Ut denique CONVERSIO SPURIA
detegatur, ex collatione eorum, quæ Lib. I.

cap. 3. §. 23 -- 25. monuimus, observandum est, quam speciosos effectus & *veram Conversionem* emittentes *Convictiones* excitatæ conscientiæ habere queant: quod ut clarius innotescat, sequentia *Criteria spuria Conversionis* possunt notari. Illa versantur

(1) Circa *originem* ejus: quoniam *Conversio spuria* non ex amore Dei atque odio peccati oritur, sed aut *coacte* per providentiam Dei, quæ materiam, ansam, vires peccandi illis eripit, aut per *philantiam* vitiosam, ex *timore* pœnæ sive temporalis sive æternæ.

(2) Quoad *formam* talis *Conversio* est *manca*; aut enim tantum corde non mutato in *externis*, aut in *crassiorum* vitiorum, minusve cum temperamento vitæque genere convenientium emendatione subsistit.

(3) Quoad effecta est *inconstans* aut *in totum* ad volutabrum cum porcis redeundo, aut *in tantum*, eorum qui ex uno extremo in aliud sæpe incidunt.

XXXIII, Ad *Media*, quibus Deus aliquando utitur, ut *Conversionem* peccatoris promoveat, primo referimus *Usus verbi divini*, sive per *lectionem* Sacræ Scripturæ & librorum, quibus necessitas *Conversionis* urgetur, ac deceptioni cordis circa eam præcavetur; sive per *auditum* sermonum sacrorum, præcipue talium, quibus conscientia dormiens suscitari ac fortius impelli potest. Tale quid laudatur in Herode Marc. vi. 20. & contrarium vituperatur in Achabo i. Reg. xxi. 8. ac Felice Act. xxiv. 15.

XXXIV. Non minoris momenti *secundo* sunt *Preces*,

Preces, in quibus ipse Socrates gentilis se ita narratur exercuisse, ut *totā illius vitā* auctore *Maximo Tyrīo* dissert. 30. *plena precatōnis fuerit*. Hoc medium exerte præscribitur *Simoni Mago Actor.* viii. 22. *Pœnitentiā quoque Achabī* i. Reg. xxi. 20. & *Ninivitarum* Jon. iii. 8. 10. cum precibus fuisse conjunctum credibile est. In illis precibus nihil magis commendatum esse debet, quam illas cum confessione indignitatis & impotentiae conjungere, gratiamque Dei convertentem implorare cum *Ephraimo* Jerem. xxxi. 18. Officiū hoc tum maxime incumbit, quando motus & impulsus inconsueti conscientiae sentiuntur.

XXXV. *Tertium* medium præstat *Vitiorum graviorum intermissio*, a quibus abstinere hominem inconversum posse *Juvenis* in *Evangelio* Matth. xi. 2. ipseque *Pharisæus* Luc. xviii. 11. 12. docet, ac *moratorum* inter gentes exempla confirmant. Quare, qui eo nondum est enisus, impotentiam suam ne quidem prætexere potest.

XXXVI. Denique nihil impedit, quo minus convictus peccator *cum regegnis conversari* quærat, ut turbatae conscientiae consulat, eorumque tam monelis, quam precibus juvetur. Non sine lucro talem societatem esse ipse *Saulus* i. Sam. x. 11. *prophetans* expertus est. Adde i. Corinth. xv. 25.